

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายวิชัย ชื่นชมพูนุท ตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๔๐/๒๕๔๘

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๑๙ ตรี
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔
มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดสกลนคร เป็นโจทก์ ฟ้องนายสุชาติ อำนวยมงคลพร เป็นจำเลย
ต่อศาลจังหวัดสกลนคร ฐานความผิดก่อสร้างอาคารโดยไม่ได้รับใบอนุญาตใช้อาคาร และไม่ยื่นคำขออนุญาต
ก่อสร้างอาคารโดยฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และศาลจังหวัดสกลนคร พิพากษาว่าจำเลยมีความผิด
ตามฟ้อง จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลจังหวัดสกลนคร ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษาแก้ จำเลยฎีกา
ศาลจังหวัดสกลนครมีคำสั่งว่า ฎีกาของจำเลยเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามฎีกาตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ กับมาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๑๙ ตรี จึงมีคำสั่งไม่รับฎีกาของจำเลย
จำเลยยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฎีกาพร้อมกับยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย
โดยโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และ
มาตรา ๒๑๙ ตรี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และ
มาตรา ๒๗๒ จึงใช้บังคับมิได้ ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า จะต้องใช้บทกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี
เป็นกรณีมีข้อโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ
ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการวินิจฉัยคดีไว้ชั่วคราว
และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๖๔

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลงแล้ว ข้อโต้แย้งของจำเลยน่าจะสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ แต่โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๕ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๕ ได้บัญญัติหลักการไว้ว่า สักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ย่อมได้รับการคุ้มครอง และเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ จึงเห็นควรวินิจฉัยคดีตามคำร้องนี้ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕ ต่อไป

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ มาตรา ๒๑๙ ตีรัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒ บัญญัติไว้ในหมวด ๑ บททั่วไปว่าประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันเป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงระบอบการปกครองของประเทศไทย มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติรับรองและให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลทั่วไป ส่วนมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่รับรองความเสมอภาคของบุคคล ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน บุคคลทุกคนย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือทั้งสามมาตรานี้ เป็นการกำหนดหลักการกว้าง ๆ โดยทั่วไป แม้ต่อมาจะได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ แล้วก็ตาม แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับระบอบการปกครอง มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพของบุคคล และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยความเสมอภาคของบุคคล เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๕ มาตรา ๓ ยังคงให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ที่บรรดาชนชาวไทย

เคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไว้แล้ว ดังนั้น บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ดังกล่าวข้างต้น จึงย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) มาตรา ๓ ด้วย

สำหรับกรณีที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๑๙ ตรี ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง เป็นการที่ศาลยุติธรรมเลือกปฏิบัติ ขัดต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และขัดต่อเจตนารมณ์ของพระมหากษัตริย์ที่ใช้อำนาจตุลาการทางศาลนั้น เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวที่ห้ามฎีกาข้อเท็จจริงเป็นเพียงกำหนดเงื่อนไขไว้อย่างกว้างว่ากรณีใดที่ฎีกาไม่ได้ เช่น ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นหรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อยและให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินห้าปี หรือ...ตามมาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งห้ามมิให้คู่ความฎีกาข้อเท็จจริง หรือในกรณีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือ...ถ้าศาลอุทธรณ์ยังคงลงโทษจำเลยไม่เกินกว่าที่ศาลชั้นต้นกำหนด ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แต่ข้อห้ามนี้มีมิให้ใช้แก่จำเลยในกรณีที่ศาลอุทธรณ์แก้ไขมากและเพิ่มเติมโทษจำเลย ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง บทบัญญัติเหล่านี้เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปสำหรับคู่ความที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีเพื่อความยุติธรรมโดยไม่มี การเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะกฎหมายวิธีสบัญญัติ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับคู่ความและศาลต้องถือปฏิบัติในการดำเนินการสอบสวนพิจารณาและการใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกคน ฉะนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๑๙ ตรี ที่บัญญัติว่าด้วยสิทธิของจำเลยที่จะยื่นฎีกาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์บางประเภทและมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๔ และมาตรา ๓๐

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ เป็นบทบัญญัติทั่วไปในเรื่องอำนาจของศาลในฐานะองค์กรที่ใช้ อำนาจตุลาการว่า การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ซึ่งหมายความว่า การพิจารณาพิพากษาคดีความทั้งหลายให้เป็นอำนาจของศาล และการใช้อำนาจดังกล่าวศาลต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ โดยรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้อย่างไร กฎหมาย บัญญัติไว้อย่างไร ศาลในฐานะผู้ใช้อำนาจตุลาการในการพิจารณาพิพากษาคดีต้องดำเนินการให้เป็น ไปตามนั้น แสดงให้เห็นว่า การจะฎีกาได้หรือไม่นอกจากจะต้องพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแล้ว

ยังจะต้องพิจารณาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเมื่อรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเรื่องการฎีกาคำพิพากษาของศาลไว้ก็จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นกฎหมายที่บัญญัติเรื่องการฎีกาและการห้ามฎีกาไว้สำหรับคดีอาญา การจะฎีกาได้หรือไม่จึงต้องเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๑๙ ตรี บัญญัติเรื่องการห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงในกรณีที่ศาลอุทธรณ์เพียงแต่แก้ไขเล็กน้อยโดยไม่ได้พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ด้วยเหตุนี้คู่ความจึงฎีกาไม่ได้ตามกฎหมายดังกล่าวที่ไม่มีข้อความใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ซึ่งผู้ร้องโต้แย้งว่า ผู้ร้องมีสิทธิฎีกาได้นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโครงสร้างของศาลยุติธรรมว่าเป็นเช่นไร ส่วนคดีประเภทใดจะขึ้นต่อศาลใด และจะอุทธรณ์ฎีกาได้หรือไม่จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยในคดีอาญาก็ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๑๙ ตรี ได้กำหนดข้อห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงไว้ในลักษณะที่เป็นการบังคับแก่คู่ความในคดี และเมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง มิใช่บทบัญญัติที่รับรองสิทธิของคู่ความในการฎีกาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๑๙ ตรี ไม่มีข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคสองและวรรคสาม บัญญัติให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยมีมาตรา ๓๐๘ มาตรา ๓๐๙ มาตรา ๓๑๐ มาตรา ๓๑๑ มาตรา ๓๑๒ และมาตรา ๓๑๒ ในบทเฉพาะกาลบัญญัติให้มีวิธีพิจารณาคดีตลอดจนอำนาจศาลในการพิจารณาพิพากษาไว้เป็นพิเศษโดยไม่ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ตามลำดับชั้นเหมือนคดีอาญาทั่วไป จึงไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

โดยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ มาตรา ๒๑๙ ตรี ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท

ตุลาการรัฐธรรมนูญ